

SABER-NE
MÉS

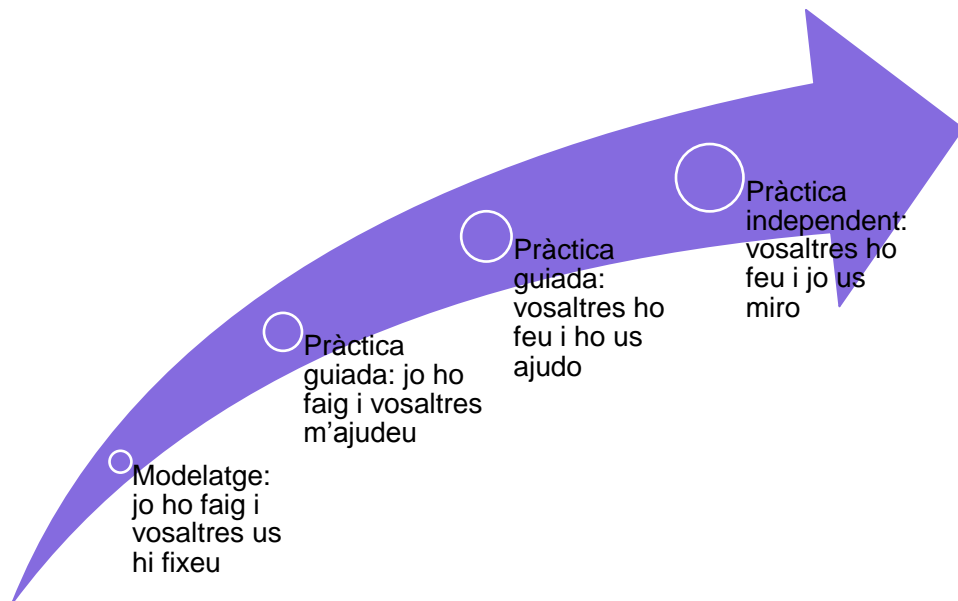

Per tal que l'alumnat assoleixi nivells alts d'autonomia, cal començar proporcionant-li molta ajuda i anar cedint-li gradualment el control de l'aprenentatge, de manera que passi d'una situació inicial de poca autonomia i molta necessitat d'ajuda a una situació final en què pot treballar sense el suport docent.

És el que s'anomena *gradual release of responsibility model* (model de retirada gradual de responsabilitat), formulat per Pearson i Gallagher (1983). Es tracta d'un procés al llarg del qual les ajudes que el docent proporciona (bastides de suport) es van retirant progressivament, de manera que l'alumne assumeixi cada vegada més control sobre les tasques i els continguts i, en últim terme, sobre el seu procés d'aprenentatge.

Aquest traspàs progressiu de control es concreta en tres fases:

1. En la primera, el docent mostra què ha de fer l'alumne, sovint posant veu al seu pensament (modelatge) per dirigir l'atenció als aspectes més importants ("jo ho faig i vosaltres us hi fixeu").
2. En la segona, l'alumne practica el que està aprenent amb el guiatge i l'ajuda del docent. Els estudiants assumeixen més responsabilitat en la compleció de la tasca i el suport del docent es va retirant gradualment. De vegades aquesta fase se subdivideix en dos moments: la pràctica compartida docent-alumnat ("jo ho faig i vosaltres m'ajudeu") i la pràctica guiada o pràctica col·laborativa en grup ("vosaltres ho feu i jo us ajudo").
3. En la tercera, l'alumne aplica el nou aprenentatge individualment, de manera autònoma i independent, amb poc o gens de suport del docent ("vosaltres ho feu i jo us miro").

El model de traspàs progressiu es pot aplicar tant a l'assoliment gradual d'una habilitat com a una activitat concreta i es pot introduir en qualsevol moment del procés d'ensenyament-aprenentatge, sempre que doni resposta a les necessitats detectades.

En aquest model gradual, el **modelatge** té una importància cabdal. És el moment en què el docent posa veu al seu pensament per fer visible un procés que l'alumne imitarà: verbalitza les preguntes que es fa, els dubtes que li sorgeixen, com els resol, els raonaments pels quals arriba a decisions... Un exemple de modelatge en el TILC podem trobar-lo en l'ensenyament explícit d'estratègies de lectura.

En la següent imatge es pot observar quin és el rol que desenvolupen el docent i l'alumne en cada fase del procés:

És en aquest procés que s'introdueixen les bastides de suport, que poden adoptar formats diversos i amb graus d'acompanyament i guiatge que s'adaptin segons les necessitats i segons el moment de traspàs d'autonomia. En una unitat TILC, aquestes bastides intervenen en la comprensió i producció de productes comunicatius.

Gràcies a aquest traspàs progressiu d'autonomia:

- S'acompanya l'alumne de manera gradual, per tal que pugui participar en activitats que no podria fer sense ajuda, fins que assolix l'autonomia necessària per fer-les pel seu compte. Per tant, s'expandeix el coneixement de l'alumne en la [Zona de Desenvolupament Proper](#).
- Es graduen les ajudes i els suports per adaptar-los al nivell de competència de cada aprenent i es van transformant o retirant en funció del grau d'autonomia assolit o del grau de dificultat de les tasques.

- En el TILC, l'alumnat que s'escolaritza en una llengua que no és la seva pot participar en les activitats des del principi, encara que a l'inici sigui amb un suport més dirigit pel que fa als aspectes comunicatius.

A continuació podem veure un exemple d'acompanyament gradual en la producció escrita:

PRODUIR UN TEXT ESCRIT

Anàlisi: *Ensenya'm què és això*

El docent presenta diversos models del gènere o tipus d'escrit que s'ha de produir (comentari d'una gràfica, article científic...).

Els alumnes, amb l'ajuda del docent, els classifiquen segons el seu grau d'efectivitat i n'identifiquen característiques comunes: estructura, longitud de les frases, connectors, vocabulari...

Modelatge: *Ensenya'm com es fa*

El docent escriu a la pissarra o la pantalla mentre explica en veu alta quins són els passos que va seguint per configurar el text, fent especial esment del vocabulari i les estructures lingüístiques que utilitza.

Aquest procés es pot fer d'una manera interactiva si es demana als alumnes que facin suggeriments sobre les idees, paraules i frases que poden completar el text.

Pràctica guiada: *Ajuda'm a fer-ho*

Es proposen activitats per treballar el vocabulari i les estructures lingüístiques que són necessaris per elaborar el text.

Es poden proporcionar llistes de vocabulari, d'estructures lingüístiques clau i pautes per a la producció de textos escrits, per tal que els alumnes escriguin petits textos previs.

Pràctica independent: *Deixa'm que ho provi tot sol*

Els alumnes produeixen el text i el revisen per parelles amb l'ajuda del docent, que pot triar alguns fragments de diferents textos per fer una retroalimentació col·lectiva. A partir d'aquests comentaris, els alumnes elaboren la versió definitiva del text.

Cal recordar que, amb alumnes que es troben en el procés d'adquisició d'una nova llengua, no es pot esperar un text d'una correcció ortogràfica i gramatical equivalent a la dels seus companys, sinó que la correcció s'ha de focalitzar en aquells aspectes que s'hagin treballat específicament en la seqüència didàctica.

BIBLIOGRAFIA CONSULTADA:

Us convidem a llegir aquests títols de referència per ampliar la informació:

- DEPARTAMENT D'ENSENYAMENT (2016). [Adequar el currículum](#). Quaderns de Suport Lingüístic i Social. [Consulta: 23/01/2023].
- Viquipèdia. [Zona de Desenvolupament Proper](#). [Consulta: 23/01/2023].
- Wikipedia. [Gradual Release of Responsibility](#). [Consulta: 23/01/2023].